

О.Г. Перехрест.

Важливий напрямок у підготовці фахівців-істориків.

Підготовка майбутніх фахівців-істориків до практичної роботи передбачає формування знань з історичного

краєзнавства - одного із важливих напрямків у роботі кафедр історичного факультету Черкаського державного університету. Для плідної і системної роботи у цьому напрямку на факультеті є все необхідне: відповідна матеріальна база, спеціалізований читальний зал історичної літератури, музей народного побуту та українського рушника, висококваліфіковані кадри (серед 24 викладачів та співробітників факультету - 3 доктори наук, професори і 12 кандидатів наук, доцентів), які, до речі, активно займаються краєзнавчою роботою, діє аспірантура, щорічно проводяться науково-практичні конференції за участю провідних істориків України, здійснюється видавнича робота.

Основні зусилля колективу викладачів факультету направлені на забезпечення теоретичної, методологічної та методичної підготовки студентів з проблем історичного краєзнавства, створення їм належних умов для реалізації здобутих знань і навичок у різних формах науково-краєзнавчої, практичної роботи, на сприяння у впровадженні досягнутих результатів.

Така підготовка здійснюється у процесі вивчення студентами основних фахових навчальних курсів. Велику інформаційно-пізнавальну історико-краєзнавчу спрямованість мають курси "Історія України", "Археологія України", "Етнографія України", "Джерелознавство історії України", "Історична географія України", "Спеціальні історичні дисципліни", "Історія української літератури", широкий перелік спецкурсів і спецсеінарів. Поряд з цим, студенти вивчають спеціальні курси "Історичне краєзнавство" та "Історія рідного краю". Останній викладається на всіх спеціальностях факультету ("Історія та українська мова і література", "Історія та народознавство", "Історія та правознавство" та "Історія" із спеціальностями: "Історія України", "Всесвітня історія" та "Етнологія" (за 44-годинною програмою) і включає лекції, семінарські заняття, комплекс індивідуальних та групових ознайомлювальних і практичних

завдань. За підсумками вивчення курсу студенти складають екзамен. При вивченні цього курсу студенти використовують підготовлений за участю викладачів факультету збірник документів і матеріалів “Наш рідний край: Хрестоматія із історії Черкащини” (К.: Молодь, 1993. 368 с.) та багаточисленні публікації науковців університету та краєзнавців Черкащини. Дуже корисним для краєзнавчої роботи студентів є і практикум з народознавства, програма якого розрахована на вивчення господарсько-побутової та духовно-культурної спадщини населення Середнього Подніпров'я. При вивченні програмного матеріалу широко використовуються експозиції обласних та інститутського музеїв, книжковий фонд краєзнавчого відділу обласної наукової бібліотеки.

Необхідні конкретні знання і практичні навички для проведення історико-краєзнавчої роботи майбутні історики здобувають в процесі фахових практик. Так, під час архівної практики в Черкаському державному архіві, кожний студент отримує завдання, пов'язані з пошуком та аналізом документів історико-краєзнавчої тематики. Робота завершується підготовкою рефератів, повідомлень, а часто навіть публікаціями.

Під час археологічної практики студенти залучаються до проведення розкопок на найбільш відомих поселеннях Середнього Подніпров'я (Чигирин, Холодний Яр, Ротмистрівка, Черкаси та ін.). Вивчаючи археологічні пам'ятки, студенти готують альбоми, таблиці, в яких описуються та замальовуються речові пам'ятки матеріальних культур краю. Музейна практика проходить за спеціальними маршрутами (Переяслав-Хмельницький і Канівський заповідники, музеї Корсунь-Шевченківського, Чигиринщини та Золотоніщини) і, поряд з питанням організації музейної справи, передбачає поглиблене вивчення історико-краєзнавчих експозицій музеїв від республіканського до сільського і шкільного рівнів.

Конкретну історико-краєзнавчу спрямованість має і народознавча практика, під час якої збирають матеріали з історії та побуту свого села, міста, краю (матеріальні та документальні пам'ятки, записи спогадів, проводять анкетування та ін.), готують спеціальні альбоми, таблиці, реферати, повідомлення. Обов'язковим складовим компонентом практик є те, що студенти знайомляться з організацією історико-краєзнавчої роботи на місцях, зустрічаються з відомими краєзнавцями.

Серйозною практичною школою для майбутніх істориків є щорічна участь у 5-6 наукових та історико-краєзнавчих конференціях, що проводяться в університеті та місті. Зокрема, останніми роками у м.Черкасах республіканським Інститутом туризму та колективом історичного факультету були проведені республіканська туристично-краєзнавча конференція та VII Всеукраїнська наукова конференція "Історичне краєзнавство в Україні: традиції і сучасність". Краєзнавча проблематика мала значне представлення і у програмах роботи I - VI-х Всеукраїнських історичних читань " Українська козацька держава: витоки та шляхи історичного розвитку", які щорічно проводяться факультетом спільно з Інститутом Історії України НАН України.

За наслідками роботи читань видано ґрунтовні збірники матеріалів, які використовуються у науково-дослідній і навчальній роботі студентів. До програм конференцій і збірників матеріалів обов'язково включаються кращі студентські повідомлення. Щороку молоді краєзнавці-студенти публікують в місцевих та республіканських виданнях 15-20 історико-краєзнавчих матеріалів. Історико-краєзнавчу спрямованість має і тематика курсових та дипломних робіт, плани роботи студентських наукових гуртків з історії України, історії рідного краю, етнографії України, археологічного клубу, заходи клубу "Цікавих зустрічей".

Здійснювана на факультеті робота дозволяє готувати

кваліфікованих істориків-краєзнавців, що позитивно позначається на перспективах розвитку історичного краєзнавства в регіоні, сприяє підвищенню інтересу до славної історії України.